

Recull de recursos

Mobilitat

Nova edició setembre 2014

Us presentem...

- **Lectures bàsiques**
Per començar
- **Lectures d'aprofundiment**
Per qui vulgui saber-ne més
- **Llibres per a infants i joves**
Fins als 16 anys
- **Materials didàctics**
Per a tothom
- **Audiovisuals i material multimèdia**
Imatges i paraules
- **Webs**
Guia per a navegants
- **Activitats i visites**
Amb indicació dels nivells educatius
- **Exemples de com posar-s'hi**
Mans a la feina!
- **Altres adreces d'interès**

>> Lectures bàsiques

Barcelona [en línia]: *guia de la Bicicleta 2011*.

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Oficina de la Bicicleta, 2011 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: <http://w110.bcn.cat/fitxers/mobilitat/bici/aaffguiabici2011.069.pdf>.

Mapa dels carrils bici de la ciutat de Barcelona. En aquesta edició s'inclou informació sobre l'ordenança de circulació de vianants i vehicles, sobre els aparcaments per a bicicletes i informació de les entitats que formen la Comissió Cívica de la Bicicleta.

BCN, un model del mobilitat. En: BCN Serveis, Núm. 21 (hiv. 2011), p. 6-9.

Article que tracta sobre la gestió que es duu a terme a Barcelona per regular la mobilitat de la ciutat, i com n'és un exemple mundial per la seva capacitat de fer conviure el moviment i creixement econòmics amb maneres innovadores de comptabilitzar els diversos ocupants de l'espai públic, inclosos els cotxes.

La bicicleta i les zones 30 de la ciutat de Barcelona [en línia]. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Prevenció, Seguretat i Mobilitat, 2010 [Consulta: 08-07-2014].

Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/4903?user_id=CATALA.

Bicivisme [en línia]: *fes una crida al seny!*

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Prevenció, Seguretat i Mobilitat, 2010 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/6182?user_id=CATALA.

Decàleg del *bicivisme*, deu consells bàsics per circular amb civisme i seguretat per l'espai públic.

Camí escolar [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Prevenció, Seguretat i Mobilitat, 2010 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/3754?user_id=CATALA.

Document breu on es presenten les principals característiques del projecte de ciutat Camí Escolar i quines són les principals actuacions de mobilitat en el territori que es desenvolupen.

Dades bàsiques de mobilitat 2013 [en línia]: *resum*.

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Mobilitat, 2014 [Consulta: 08-07-2014]: Disponible a: <http://w110.bcn.cat/Mobilitat/Continguts/dadesbasiques2013baixa.pdf>.

Breu document que recull indicadors relacionats amb la mobilitat a la ciutat de Barcelona (parc de vehicles, desplaçaments, accessibilitat, modes de mobilitat, aparcaments, gestió del trànsit, etc.). Durant el primer

trimestre de l'any es publica l'edició [resumida](#) i durant el segon semestre apareix la versió [completa](#) del document. Al següent [enllaç](#) es troba tota la relació de publicacions editades fins la data d'avui.

12 consells de mobilitat per a la gent gran [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2012 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/13207?user_id=CATALA.

Díptic publicat en el marc de l'Any Europeu de l'Entorn i de la Solidaritat entre Generacions per a una mobilitat més segura entre el col·lectiu de la gent gran.

Enquesta de mobilitat en dia feiner [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Departament d'Estadística, 2013 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: <http://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/economia/transport/emef/index.htm>

Recull de dades estadístiques anuals per conèixer les característiques bàsiques de la mobilitat en dies feiners de la població resident a la Regió Metropolitana de Barcelona.

Estadística de mobilitat obligada per estudi [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2014 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: <http://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/economia/transport/emo/index.htm>.

Estadística de la mobilitat obligada dels estudiants en edat escolar i dels estudiants universitaris amb periodicitat anual.

Llibre Blanc de la mobilitat i accessibilitat als entorns escolars [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrià-Sant Gervasi, 2010 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/9175?user_id=CATALA; http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/9176?user_id=CATALA.

Instrument elaborat entre la comunitat educativa i l'Ajuntament de Barcelona per tal d'unificar les intervencions tècniques en l'espai públic situat al voltant dels centres educatius del districte de Sarrià-Sant Gervasi – districte amb més concentració escolar de Barcelona-, i que a la vegada convida a tota la comunitat escolar dels diferents centres a treballar la coresponsabilitat i l'acció pedagògica en els aspectes de la mobilitat.

López, A.

Barcelona, proyecto Live, proyecto Movele [en línia]: **iniciativas de impulso de la movilidad eléctrica: infraestructuras de recarga de vehículos eléctricos.**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Prevenció, Seguretat i Mobilitat, 2009 [Consulta: 09-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/5078?user_id=CATALA.

Breu presentació del Projecte Live per a implementar el vehicle elèctric a la ciutat de Barcelona.

Mobilitat sostenible i segura [en línia].

Barcelona: Associació per a la Promoció del Transport Públic, 1995- [Consulta: 09-07-2014]. Disponible a: <http://www.transportpublic.org/revista-mss>. Revista monogràfica consultable electrònicament des del primer número al web de la PTP.

Mou-te en vehicle elèctric [en línia]: **guia pràctica de la mobilitat elèctrica.**

Barcelona: LIVE Barcelona, 2013 [Consulta: 09-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/12986?user_id=CATALA.

Guia que mostra la realitat del vehicle elèctric i respon a les preguntes més habituals que es plantegen els possibles usuaris.

París, A.

Mobilitat més sostenible [en línia]: **ciutat més confortable.**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Direcció d'Educació Ambiental, 2004 [Consulta: 08-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/3029?user_id=CATALA.

Guia amb informació, dades i consells que ajuden a reflexionar sobre les nostres pautes de mobilitat, i canviar-les progressivament, a favor d'una ciutat més saludable, més segura i més sostenible.

Percepció dels usuaris en relació amb la infraestructura ciclable de la ciutat [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2012 [Consulta: 09-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/10829?user_id=CATALA.

Document que recull la percepció dels usuaris en relació amb la infraestructura ciclable de la ciutat de Barcelona partint de l'enquesta elaborada pel BACC (Bicicleta Club de Catalunya).

Pla de foment de la bicicleta a Barcelona [en línia]: **2013-2015.**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Mobilitat, 2012 [Consulta: 09-07-2014]. Disponible a: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/10408?user_id=CATALA.

Document divulgatiu que recull dades bàsiques, informació sobre els eixos principals del Pla, actuacions de millora en la xarxa de carrils bici i en les Zones 30, propostes de modificació de la normativa vigent i propostes d'actuació en la infraestructura d'aparcament per a bicicletes de la ciutat.

Pla de millora de la mobilitat i la seguretat viària als entorns escolars [en línia] : 2013-2014.

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2012 [Consulta: 09-07-2014]. Disponible a:

http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiirsi/x/0/0/57/520/10249?user_id=CATALA.

Document breu i concís que recull els objectius, la relació d'agents implicats i actuacions concretes del Pla de millora de la mobilitat i la seguretat viària als entorns escolars de Barcelona.

El Sector d'energia, mobilitat i medi ambient de Barcelona [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2012 [Consulta: 09-07-2014]. Disponible a:

http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiirsi/x/0/0/57/520/10409?user_id=CATALA.

Publicació que resumeix les principals línies i projectes de R + D de Barcelona i Catalunya on un dels sectors involucrats és el de la mobilitat.

Tonucci, F.

Ciutat dels infants.

Barcelona: Barcanova, 1997.

Lectura que proposa repensar les ciutats des del punt de vista dels infants, construint pas a pas un nou espai fet a la seva mesura, garantint així una millor qualitat de vida per a tothom.

>> Lectures d'aprofundiment

Astals, F., et al.

Diagnosi i perspectives del vehicle elèctric a Catalunya.

Barcelona: Generalitat de Catalunya. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, 2010.

Estudi sobre les potencialitats del desplegament del vehicle elèctric a Catalunya, just en el moment en què el vehicle elèctric ressorgia com a puntal d'una nova economia verda amb un canvi de model econòmic cap a sectors de futur més eficients.

Avaluació de les bicicletes del servei Bicing [en línia].

Barcelona: RACC, 2009 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:

http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiirsi/x/0/0/57/520/AVALBICSEB?user_id=CATALA.

Presentació dels resultats de l'auditoria realitzada per la fundació RACC sobre l'estat del manteniment de les bicicletes del Bicing.

Catalunya. Llei 9/2003, de 13 de juny, de la mobilitat.

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 27 de juny de 2003, núm. 3913, p. 12980-12985.

S'assenyala aquesta llei com a punt de partida del concepte de mobilitat sostenible i segura, pensant la mobilitat com un sistema que ha de prioritzar els sistemes de transport més sostenibles (ex.: transport públic,

bicicleta o anar a peu) sense renunciar a la complementarietat del transport privat, i tenir la seguretat integral de les persones com a valor fonamental.

Herce, M.

Sobre la movilidad en la ciudad: propuestas para recuperar un derecho ciudadano.

Barcelona: Reverté, 2009.

Lectura on l'autor ha triat un enfocament en el que l'aposta política resulta essencial: la mobilitat entesa com un dret. Aquest llibre és tant un manual per a qui vulgui exercir la seva professió en aquest sector, com una obra de reflexió per a qui s'interroga sobre els problemes actuals de les ciutats.

Manual de senyalització urbana d'orientació [en línia].

Barcelona: Servei Català de Trànsit, Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior, 2014 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a: http://ves.cat/IH_1.

Guia pràctica per a analitzar la selecció de destinacions a senyalitzar, així com per a definir el disseny i la ubicació adequades per implantar els senyals. De la mateixa col·lecció - *Dossiers tècnics* - en recomanem altres títols: [Marques viàries urbanes](#), [La bicicleta en l'entorn urbà](#), [Propostes per a la mobilitat segura en el lleure](#), [Itineraris segurs per a escolars](#), etc.

La nova xarxa d'autobús [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:

http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiirsi/x/0/0/57/520/11744?user_id=CATALA.

Mesura de govern que dona a conèixer la implantació de la nova xarxa de transport públic en superfície a Barcelona adaptada a les necessitats del segle XXI i que pretén guanyar en eficàcia, eficiència i competitivitat pels ciutadans.

Patsí, O.

La revolución de las mariposas.

Barcelona: Icaria, 2010.

L'autor, considerat com el poeta de la bicicleta, presenta aquesta recopilació d'accions concretes i històries personals publicades al seu blog per tal de promoure el ciclisme urbà i una ciutat més amable.

Pla de mobilitat urbana de Barcelona 2013-2018 [en línia]: **introducció, diagnosi i escenaris.**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2012 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:

http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiirsi/x/0/0/57/520/11569?user_id=CATALA.

Document de presentació del pla municipal sobre la mobilitat urbana a Barcelona. Per ampliar la informació recomanem consultar els següents documents:

- **Pla de mobilitat urbana de Barcelona 2013-2018** [en línia]: **actuacions.** Barcelona: Ajuntament de

Barcelona, 2013 [Consulta: 10-07-2014].
Disponible a:
http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/11570?user_id=CATALA.

- **Pla de mobilitat urbana de Barcelona 2013-2018** [en línia]: **proposta de desenvolupament d'actuacions**. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2014 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:
http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/13184?user_id=CATALA.

Pla Director de Mobilitat de la Regió Metropolitana de Barcelona [en línia].

Barcelona: Autoritat del Transport Metropolità, 2009 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:
http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/4960?user_id=CATALA.

Document marc que té per objecte planificar la mobilitat de la regió metropolitana de Barcelona tenint present tots els modes de transport, tant de les persones com de les mercaderies.

Pla metropolità de mobilitat urbana (PMMU) [en línia].

Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona, 2014 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:
<http://www.amb.cat/web/mobilitat/pla-metropolita-de-mobilitat-urbana>.

Recopilació de recursos informatius sobre els criteris principals, metodologia de treball i estudis tècnics instrumentals per a la redacció del Pla metropolità de mobilitat urbana (PMMU). Aquest PMMU s'emmarca en un nivell intermedi entre els Plans de Mobilitat Urbana que duen a terme els municipis i el Pla Director de Mobilitat de l'àmbit de la regió metropolitana.

Robusté, F., et al.

Guia per a l'elaboració de plans de mobilitat als polígons industrials [en línia].

Barcelona: Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, CENIT, 2007 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:
[http://www.istas.ccoo.es/descargas/GuiaPlansMobilitatPoligons\[1\].pdf](http://www.istas.ccoo.es/descargas/GuiaPlansMobilitatPoligons[1].pdf).

Guia d'aplicació en tot tipus de polígons industrials que incideix sobre l'accessibilitat de les persones.

Sindicatura de Greuges de Barcelona.

La bicicleta a Barcelona [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2012 [Consulta: 10-07-2014]. Disponible a:
http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/10737?user_id=CATALA.

Estudi sobre l'ús de la bicicleta a la ciutat de Barcelona que recull informació sobre la normativa, els desplaçaments, les vies de circulació, etc. Es presenten conclusions i propostes de millora per a una millor implantació d'aquest mitjà de transport.

Smart city: hacia la gestión inteligente.

Barcelona: Marcombo, 2013.

Publicació que presenta una visió àmplia i completa del concepte d'*Smart City* o ciutat intel·ligent. Els autors han pres com a punt de partida un model de ciutat intel·ligent basat en sis característiques, on una d'elles és la mobilitat; les altres són: l'economia, la gestió de govern, la ciutadania, l'entorn i la qualitat de vida.

>> Llibres per a infants i joves

Maestre, I., Travé, M.

En Miru descobreix la ciutat.

Barcelona: Fundació RACC, 2002.

A partir de 3 anys. Una història per reflexionar sobre les conductes referents a l'educació viària.

La Martina i en Sergi... no corren cap perill [en línia]. En:

Educació infantil. Barcelona: Servei Català del Trànsit, 2014 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a:

http://edums.gencat.cat/FitxaMaterial/_yJsr4xAdEcF75Aa3VmpxepbqdCdZdYTDPRycJ8rCJYI.

Per a nens i nenes d'entre 4 i 5 anys. Conte que ofereix el Servei Català del Trànsit per reflexionar amb els infants sobre la manera d'anar pel carrer a través de les conductes segures dels protagonistes, en un entorn viari que presenta riscos quotidians. Altres contes per cicle infantil són: *La Martina i en Sergi ens ensenyen mobilitat segura*, *Amb els avis també anem segurs*, *La carretera bona*, etc.

Portell, J., Arànega, S.

El tren.

Barcelona: La Galera, 2004.

A partir de 3 anys. Manual pràctic amb imatges i vocabulari on els infants podran conèixer els tipus i les característiques dels trens existents, els espais i els serveis d'una estació de tren, com es construeixen, com funcionen, etc.

Portell, J., Arànega, S.

La bicicleta.

Barcelona: La Galera, 2000.

A partir de 3 anys. Manual pràctic amb imatges i vocabulari on els infants podran conèixer els elements i parts d'una bicicleta, els diferents tipus que n'hi ha, com es construeixen, els seus usos, com arreglat una punxada, normes bàsiques de circulació, vestimenta i elements imprescindibles per sortir d'excursió, etc.

>> Materials didàctics

Bastida, V., et al.

Mou-te en companyia: proposta metodològica fonamentada en els principis de l'educació inclusiva i el treball cooperatiu.

Barcelona: Promoció del Transport Públic, 2009.

Primària i secundària. Material educatiu per apropar les noies i els nois al coneixement dels avantatges econòmics, socials i ambientals associats a l'ús del transport públic col·lectiu en la mobilitat quotidiana.

Capdevila, R.

Les tres bessones i els interrogants [Document gràfic].

Barcelona: Servei Català de Trànsit, 2004. 2 cartells.

Cicle inicial i mitjà d'educació primària. Es presenten situacions que suggereixen comportaments diferents per reflexionar i obrir un debat (el cinturó de seguretat, travessar el carrer, el lloc per jugar, etc.).

Catàleg de materials didàctics [en línia].

Barcelona: Servei Català del Trànsit, Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior, 2014 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a:

http://edums.gencat.cat/CatlegMaterialsVigents/_NenCyFyn34axQQI03gTRj8xPf3_TEztaEFntw6_Okp4.

Relació de materials didàctics que ofereixen des del Servei Català del Trànsit dirigit a tots els cicles educatius d'infantil, primària, secundària, batxillerat i cicles formatius, adults, educació en el lleure, així com per a formadors i per a famílies.

Ecoauditoria de la mobilitat.

T. Franquesa (dir.). Barcelona: l'Ajuntament, 2003.

Secundària. Eina per avaluar i millorar l'entorn ambiental dels centres educatius. Aquest material forma part de l'obra *Guia per fer l'ecoauditoria del centre educatiu*, que consta de cinc volums (**mobilitat**, aigua, energia, biodiversitat i, materials i residus); una guia d'orientacions per al professorat i un cd-rom amb els fulls de registre i altres documents de treball.

Guia de recursos i documentació [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, [2008] [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a:

<http://w110.bcn.cat/fitxers/educacio/caminsescolars/autorun.286.pps>.

Per a tots els cicles educatius. Recull de recursos educatius disponible al web municipal de *Camí escolar* de Barcelona que inclou documentació informativa, materials didàctics i experiències nacionals i internacionals.

Hàbitat: guia d'activitats per a l'educació ambiental [en línia].

T. Franquesa (dir.). Revisió i actualització 2011:

Marta Vilar. Barcelona: Obra Social La Caixa, XESC,

Ajuntament de Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2011 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a:

<http://www.xesc.cat/habitat/>.

Infants des de 4 anys, joves i adults. Versió en línia de la

guia *Hàbitat*, actualitzada i ampliada amb el suport de la Xarxa d'Escoles per la Sostenibilitat de Catalunya (XESC). Permet cercar activitats, compartir experiències i opinions. Les activitats centrades o relacionades amb la mobilitat són: '*Dóna'm un respir*', '*A les fosques*', '*Circuleu, si us plau*', i '*Sorolls espantosos*'.

Jocs de mobilitat [en línia].

Barcelona: Associació per a la Promoció del Transport Públic, 2009 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a:

<http://www.transportpublic.org/serveis-divulgatiu/631-jocs-de-mobilitat->

Per a nenes i nens d'entre 4 i 12 anys. Relació de jocs sobre mobilitat sostenible que ofereixen des de l'Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP), entre els quals hi ha: *Sense cotxe a la ciutat* (l'oca de la mobilitat), la *Ruleta de la mobilitat*, el *Mobimemory* i un taller de creació de xapes.

Mobilitat. Generalitat de Catalunya. En: **Medi Ambient i Sostenibilitat** [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2013 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a:

<http://ves.cat/INcl>.

Infantil, primària i secundària. Apartat de recursos educatius sobre mobilitat del web del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. Recull tota una sèrie de recursos (jocs, publicacions, webs, vídeos, etc.) que permeten tractar i aprofundir el tema del transport com a principal responsable de l'emissió dels gasos d'efecte hivernacle, com a font de contaminació acústica, ... entre d'altres.

Monterrubio, P., et al.

Tras las huellas del camino escolar.

Segovia: Ayuntamiento de Segovia, 2005.

Infantil, primària i secundària. Material educatiu publicat en el marc del programa d'educació ambiental 'De mi escuela para mi ciudad' de Segòvia. Inclou activitats i propostes encaminades a obtenir una radiografia al detall del camí escolar de cada centre implicat en aquest projecte, i a fer conscients als nens i les nenes, a les famílies, a la ciutadania i a l'administració local de l'important paper que cadascú té en la construcció del model de ciutat en que vivim.

Montouto, O., Yustos, J. L.

Guia educativa por una movilidad escolar, sostenible y segura [en línia].

Barcelona: Diputació de Albacete, 2010 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a:

http://www.absostenible.es/fileadmin/agenda21/documentos/a21Escarlar/Guia_movilidad_A21E.pdf.

Primària i secundària. Material didàctic per a dur a terme a l'aula l'anàlisi i la comprensió de les complexes interaccions que suposa la mobilitat sostenible.

Mou-te amb el planeta [en línia].

Barcelona: Associació per a la Promoció del Transport Públic, 2009 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a: <http://www.transportpublic.org/serveis-divulgatiu/49-exposicio-qmou-te-amb-el-planetaq>.

Secundària. Exposició que s'ofereix des de l'Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP), amb el principal missatge dels impactes sobre el clima que se'n deriven d'un model de mobilitat massa decantat cap al transport privat i la importància de realitzar una clara aposta per l'*ecomobilitat* com a principal instrument de canvi.

Recursos. En: **Educabici** [en línia].

Barcelona: Bicicleta Club de Catalunya, 2012 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a: <http://educabici.bacc.cat/recursos/>. Per a tots els cicles educatius. Apartat de recursos educatius i propostes d'actuacions que ofereixen des del BACC, estructurades en quatre grans eixos: infraestructures, campanyes, materials i projectes pedagògics, i activitats.

Román, M., Salís, I.

Camino escolar: pasos hacia la autonomía infantil.

Madrid: Federación Española de Municipios y Provincias, Red Española de Ciudades por el Clima, Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino, 2011.

Per a tots els cicles educatius. Material per a dinamitzar i facilitar el desenvolupament d'experiències de mobilitat sostenible i segura als centres educatius. Conté una part tècnica, amb un llenguatge assequible, i una part més divulgativa, que cobreix tots els aspectes que implica la posada en marxa de rutes segures al centre educatiu (continguts i activitats educatives; metodologies per analitzar l'espai urbà; solucions tècniques per a la pacificació del trànsit, la creació d'itineraris peatonals i ciclistes, etc.).

Sintes, M.

Llegar... ¿por todos los medios? El cambio climático y el transporte [en línia]. En: Meira Cartea, Pablo (coord.).

Conoce y valora el cambio climático: propuestas para trabajar en grupo. Madrid: Fundación MAPFRE, 2011, p. 71-77 [Consulta: 15-07-2014]. Disponible a: http://www.fundacionmapfre.org/fundacion/es_es/images/guia-conoce-y-valor-a-el-cambio-climatico-CC-07_tcm164-20067.pdf.

A partir de 14 anys. Activitat que concretament tracta de posar en qüestió els suposats avantatges que, de forma automàtica, s'associen a certs mitjans motoritzats i de valorar de forma més global els efectes de les nostres opcions de transport sobre l'entorn.

>> Audiovisuals i material multimèdia

Espai terra [en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, 26 de setembre de 2013 [Consulta: 14-07-2014]. Disponible a: <http://www.tv3.cat/videos/4687671/Espai-Terra--dijous-26-de-setembre>.

Programa *Espai terra* emès per TV3 durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura el qual tracta sobre els vehicles respectuosos amb el medi ambient; expliquen com funcionen i quins avantatges proporcionen a la salut ambiental de les ciutats els autobusos híbrids que s'utilitzen a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Fes-te notar [en línia].

Barcelona: Servei Català del Trànsit, 2010 [Consulta: 16-07-2014]. Durada: 4 min. Disponible a: <http://bit.ly/dSVChz>.

A partir de 12 anys. Audiovisual per fomentar l'ús dels reflectors per guanyar visibilitat i seguretat sobretot durant els desplaçaments nocturns.

Mobilitats. En: **XIP/TV** [en línia].

Barcelona: Xarxa Audiovisual Local, 2010 [Consulta: 16-07-2014].

Disponible a: <http://www.xiptv.cat/mobilitats>.

Per a públic en general. Mini sèrie d'espais televisius (10 capítols de 13 minuts de durada) d'interès general que des d'una visió transversal del fenomen de la mobilitat, pretén generar claus de reflexió, comprensió i anàlisi a l'entorn d'aquesta activitat quotidiana.

¿Quién mató al coche eléctrico? [Enregistrament vídeo].

Madrid: Sony Pictures Home Entertainment, 2009. 1 DVD: 89 min.

A partir de 12 anys. Documental que investiga el naixement i la desaparició del GM EV1, un cotxe elèctric fabricat als Estats Units durant els anys noranta i que va deixar de produir-se per estranyes circumstàncies. La segona part d'aquest documental - [La venganza del coche eléctrico](#) - tracta sobre el que semblava una proposta utòpica, on avui dia és una opció realista, eficient i innovadora cap a un model d'eficiència energètica i mobilitat sostenible.

Transports. En: **Lletra petita** [en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, 2013 [Consulta: 14-07-2014]. 47 min. Disponible a: <http://www.tv3.cat/videos/4503551/Capitol-6-Transports>.

Per a tots els públics. Capítol 6 del programa *Lletra petita* - emès per TV3 - dedicat al transport i la mobilitat a les ciutats.

>> Webs

[Barcelona + Sostenible](#)

El [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022](#) és un projecte compartit i un marc de referència per a totes les organitzacions ciutadanes de Barcelona que vulguin contribuir a la millora de la sostenibilitat. A la web de Barcelona + Sostenible podeu consultar totes les entitats i empreses que formen part d'aquesta xarxa i les seves actuacions i bones pràctiques en matèria de **mobilitat**, i també en participació, cohesió social, aigua, energia, consum responsable, residus, espai públic, innovació, etc.

<http://bacc.cat/>

Web del BACC (Bicicleta Club de Catalunya). El projecte [educabici](#) va dirigit als centres educatius de primària i secundària amb l'objectiu de capacitar-los per promoure l'ús de la bicicleta i d'acompanyar-los tècnicament per tal de dur a terme iniciatives que afavoreixin la implantació d'aquest mitjà de transport als centres.

<http://w110.bcn.cat/portal/site/CaminsEscolars>

Portal del projecte educatiu Camí escolar a la ciutat de Barcelona. Proporcionen una relació de recursos educatius per treballar a l'aula, experiències i bones pràctiques d'altres ciutats, i també articles i publicacions sobre la mobilitat i la convivència als entorns escolars.

<http://w110.bcn.cat/portal/site/Mobilitat>

Portal de la mobilitat i el transport del web de l'Ajuntament de Barcelona on presenten notícies, dades, projectes, publicacions, vídeos, aplicacions, ... sobre el sector. En recomanem consultar l'apartat '[Mobilitat sostenible](#)' per estar al dia dels projectes i actuacions que es desenvolupen per aconseguir una ciutat més agradable, amb menys embussos, menys contaminació i menys emissions d'efecte hivernacle. L'anterior 'web de la bicicleta' s'ha incorporat des del mes de juny en aquest portal.

<http://w41.bcn.cat>

Web del **projecte LIVE**, plataforma públic-privada que té com a objectiu final la implementació del vehicle elèctric, a través de 5 eixos d'acció, per donar suport a la indústria, a la mobilitat sostenible i al medi ambient.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/icaen>

Web de l'Institut Català d'Energia que hi dedica un espai a l'energia en el transport. La informació que recull es presenta en sis blocs temàtics: el vehicle elèctric, la mobilitat en bicicleta, la diversificació energètica del sector transport, la mobilitat de vehicles pesants per carretera, la mobilitat urbana i cursos de conducció eficient.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/mobilitat/>

Canal de mobilitat del web de la Generalitat de Catalunya. En recomanem consultar l'apartat de [mobilitat sostenible](#) - amb informació tècnica i divulgativa, referències, recursos i propostes d'actuació -, i l'apartat de [mobilitat segura](#), del qual recomanem consultar la informació que recull sobre el [Concurs infantil de mobilitat segura](#).

<http://xarxamobal.diba.cat>

Web de la Xarxa MOBAL, una xarxa destinada a la gestió de la mobilitat i la seguretat viària local. Actualment estan redactant un estudi d'Avaluació de Camins Escolar mitjançant el qual es podrà valorar la convivència d'aplicar diferents mesures en estudis o projectes posteriors així com de modificar-se alguns aspectes per tal de millorar-les o, de no tornar-les a proposar més. A l'apartat d'**Informació i recursos** s'accedeix a [vídeos](#), [notícies](#), [normativa](#), [publicacions](#), [activitats i jornades](#), [cursos](#), etc.

www.amb.cat/mobilitat/Principales/Inicio.aspx

Apartat sobre la mobilitat del web de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). Aquesta administració té competències en la planificació i la gestió de les xarxes d'autobusos i altres mitjans de transport públic (excepte tramvies) a l'àrea metropolitana de Barcelona. S'explica detalladament cadascuna de les actuacions, projectes i gestions que desenvolupen acompanyades en molts dels casos de documentació, dades i estadístiques.

www.atm.cat

Web de l'Autoritat del Transport Metropolità, un consorci interadministratiu de caràcter voluntari al qual es poden adherir totes les administracions titulars de serveis públics de transport col·lectiu que pertanyin a l'àmbit format per les comarques de l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental. Recomanem l'apartat '[TransMet xifres](#)' on es recullen dades i informació estadística.

www.catalunyacamina.org

Web de l'Associació Catalunya Camina que treballa per millorar les condicions de mobilitat i reforçar la seguretat dels vianants. Es recomana consultar la relació d'activitats educatives que ofereixen als centres de primària i secundària per a descobrir els avantatges dels desplaçaments a peu. Algunes de les dinàmiques de les activitats són: l'enregistrament del nombre de passes caminades, un reportatge fotogràfic de l'itinerari a peu, mesurament de les voreres per tram de carrer, mesurament del soroll ambiental, mesurament de la velocitat dels vehicles, etc.

www.cenit.es/index_ct.html

Web del Centre d'Innovació del Transport, un centre de recerca per a generar coneixement sobre el transport i transmetre'l a la societat. En destaquen els projectes de recerca que desenvolupen així com els articles, llibres, documents de treball i ponències a congressos científics, tots ells disponibles en versió electrònica al seu portal.

www.gencat.cat/transit

Web del Servei Català de Trànsit. Com a institució referent en qüestions de seguretat viària, en recomanem consultar la informació de referència, projectes, campanyes, plans estratègics, etc., que posen a l'abast de tothom. En destaquem i recomanem consultar l'apartat '[Educació per a la mobilitat segura](#)' on es troben materials, activitats, notícies i propostes d'educació per a la mobilitat segura dirigits a infants, joves i adults.

www.magrama.gob.es/ca/calidad-y-evaluacion-ambiental/temas/medio-ambiente-urbano/movilidad/

Espai del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient dedicat a la mobilitat. S'inclou l'[Estrategia Española de Movilidad Sostenible \(EEMS\)](#), i informació sobre la *Semana Europea de la Movilidad* (iniciatives, informes, premis, butlletins informatius, etc). Destaquen l'*Observatorio de la Movilidad Metropolitana*, creat com un grup de reflexió amb l'objectiu de reflectir la contribució del transport públic a la millora de la qualitat de vida i del desenvolupament sostenible a les ciutats.

www.transportpublic.org

Web de l'Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP). A l'apartat 'Serveis divulgatius' hi ha una relació de materials i recursos per aprendre mobilitat sostenible (exposició [Mou-te amb el planeta](#)), informació sobre tallers i activitats que ofereixen ([Descobreix el teu transport públic](#), [Jocs de mobilitat](#), etc.), materials didàctics ([Mou-te en companyia](#)) i enllaços d'interès.

>> Activitats i visites

Ajuntament de Barcelona. Medi Ambient i Serveis Urbans **Programa Com funciona Barcelona?**

Inf.: tel. 93 326 22 23

Inscripcions: www.bcn.cat/educacio/pae

Correu electrònic: comfuncionabarcelona@bcn.cat

Educació especial, secundària obligatòria i postobligatòria.

Dins el programa 'Com funciona Barcelona?' s'ofereixen visites a les cabines de control atmosfèric de la Vall d'Hebron i de l'Eixample. Són estacions de prevenció i seguiment per avaluar la qualitat d'aire de la ciutat.

BICICLOT

Inf. i inscripcions: tel. 93 307 74 75

Correu electrònic: biciclot@biciclot.net

Cicle mitjà i superior de primària, educació secundària obligatòria i postobligatòria.

Per a primària ofereixen realitzar proves d'habilitat amb bicicleta i un curs de conducció segura adreçat als centres escolars dels districtes de Gràcia i Sant Martí. Per a secundària, a més d'oferir l'activitat de realitzar proves d'habilitat amb bicicleta, ofereixen tallers demostració i tallers pràctics sobre la mecànica bàsica de la bicicleta així com itineraris per diversos espais de la ciutat.

ECOM

Inf. i inscripcions: tel. 93 451 55 50

Correu electrònic: lleureiesport@ecom.cat

Cicle superior de primària, secundària obligatòria i postobligatòria.

Ofereixen l'activitat 'Mobilitat i ciutadania' a través de la qual es tracta la integració escolar i social i les barreres físiques, socials i de comunicació.

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya

Inf. i inscripcions: tel. 93 366 45 53 / 30 99

Correu electrònic: info@eltrendelensenyament.cat

Educació infantil, primària i secundària obligatòria i postobligatòria.

Activitats guiades i interactives per conèixer el món ferroviari i el paper del tren en el desenvolupament de la nostra societat. Realitzen visites i tallers a diverses instal·lacions de tren, de funicular, al cremallera de Montserrat i al de Núria. Per a secundària ofereixen visites guiades al Centre de Comandament Integrat i als tallers del Centre Operatiu de Rubí.

Fundación MAPFRE

Inf. i inscripcions: tel. 93 401 26 07

Correu electrònic: zabrae@mapfre.com

Educació secundària.

Ofereixen l'activitat 'La seguretat, a les teves mans', un taller d'educació vial amb usant l'iPad.

Fundació RACC

Inf. i inscripcions: tel. 902 19 74 92
Correu electrònic: educa.racc@racc.es
Educació primària, secundària obligatòria i postobligatòria.
Programa educatiu en línia i programa educatiu presencial per una mobilitat sostenible i segura. A més, per l'alumnat de secundària, ofereixen campanyes per tractar qüestions de seguretat viària i per promoure actituds tendents a una conducció prudent i responsable.

Guàrdia Urbana de Barcelona

Inf. i inscripcions: tel. 93 256 49 95
Correu electrònic: gu_eviaria@bcn.cat
Educació especial, infantil, primària, secundària obligatòria i postobligatòria.
Proposta didàctica que recull activitats relacionades amb l'adquisició de conductes segures com a vianant, passatger/a i conductor/a de bicicleta per tal d'elaborar el pla de treball més adient a les necessitats del centre escolar. Es tracte d'activitats com ara: circuits al pati de l'escola, jocs de rol, pràctiques de circulació amb bicicleta, itineraris Camí escolar, debats, resolució de casos pràctics, etc.

Museu d'Història de Catalunya

Inf. i inscripcions: tel. 93 225 42 44
Correu electrònic: mhcvistes.cultura@gencat.cat
Cicle inicial i mitjà de primària.
Ofereixen l'activitat 'Cap aquí i cap allà' amb la que l'alumnat veurà l'evolució dels diferents tipus de transport des de la prehistòria fins l'actualitat.

Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

Inf. i inscripcions: tel. 93 789 22 44
Correu electrònic: serveiseducatiu.mnactec@gencat.cat
Educació infantil i primària.
Realitzen visites taller, jocs i accions teatrals per tractar els conceptes de lateralitat i d'orientació en l'espai, les normes bàsiques de circulació i l'evolució dels mitjans de transport.

Museu del Ferrocarril de Catalunya. Vilanova i la Geltrú

Inf. i inscripcions: tel. 93 815 84 91
Correu electrònic: reservesmuseu@ffe.es
Educació infantil, primària, secundària obligatòria i postobligatòria.
Visites a les instal·lacions del museu per conèixer el ferrocarril i la seva història, i per treballar aspectes relacionats amb la tecnologia i la industrialització.
Organitzen tallers de contes i visites taller per conèixer les característiques i l'evolució del ferrocarril, i per conèixer les diferents energies, els tipus de tren i els passatgers al llarg del temps. Per a secundària ofereixen visites a les instal·lacions del museu i al Laboratori de Motors de la UPC i al taller de reparacions de Renfe Integria.

Museu del Gas

Inf. i inscripcions: tel. 93 412 96 40
Correu electrònic: activitatsmuseugasfgnf@gasnatural.com
Educació especial, infantil i cicle inicial de primària.
Ofereixen l'activitat 'La màgia de l'energia' on mitjançant el joc, l'exploració i la creativitat, l'alumnat coneixerà com es mou un cotxe sense fum gràcies al sol, l'aigua o l'aire.

TRAM

Inf. i inscripcions: tel. 93 436 90 80
Correu electrònic: info@trameduca.cat
Educació infantil, primària i secundària obligatòria.
A través d'un conte i una teatralització, l'alumnat d'infantil i de primària podran veure i conèixer com funciona el tramvia i quines són les normes d'ús adaptades a la seva edat; debatran també sobre els comportaments correctes i incorrectes a l'hora de fer servir els transports públics. Les i els alumnes de secundària poden realitzar activitats on tractaran i reflexionaran sobre les accions vandàliques i defraudadores en el transport públic, i on coneixeran el recorregut de l'energia des que es genera fins que fa funcionar el tramvia.

Transports Metropolitans de Barcelona

Inf. i inscripcions: tel. 93 298 74 02
Correu electrònic: tmbeduca@tmb.cat
Educació especial, primària, secundària
Ofereixen activitats per conèixer els elements de seguretat i mobilitat presents en diferents tipus de transport. Es realitzen visites a les instal·lacions del metro, del funicular i del telefèric, així com a la central i cotxeres d'autobusos, per conèixer el seu funcionament. També es pot conèixer la ciutat de Barcelona utilitzant diferents mitjans de transport (amb el telefèric de Montjuïc i des del Barcelona Bus Turístic). L'alumnat de secundària té la possibilitat de visitar el Centre de Control del Metro i el Centre de Regulació del Trànsit, i realitzar una activitat en la qual es fomenta l'ús del transport públic i el comportament cívic dels usuaris.

>> Exemples de com posar-s'hi

Escoles + Sostenibles

Programa que ajuda als centres educatius de Barcelona a imaginar i construir un món millor, aprenent i actuant en xarxa per transformar l'escola i la ciutat. Durant el curs 2014-2015 hi participen en el programa 341 centres educatius. La guia [En el camí de l'escola sostenible](#) explica en què consisteix i dona orientacions per al seu desenvolupament. Al Servei de Documentació d'Educació Ambiental es poden consultar les memòries dels centres que han dut a terme projectes sobre mobilitat sostenible i segura, com per exemple, camins escolars i activitats per fomentar l'ús de la bicicleta o el transport públic.

Bones pràctiques

Recull de bones pràctiques i documentació de promoció de la bicicleta en els centres educatius.

Camí escolar

Des de l'autonomia, la solidaritat i la bona convivència, la comunitat educativa pot dur a terme aquest projecte de ciutat amb la finalitat de crear un itinerari senyalitzat que faciliti que els infants i joves vagin i tornin a peu a l'escola de manera segura. Com a exemple d'espais que recullen informació, recursos i experiències sobre camí escolar trobem el blog [Camino escolar y movilidad infantil sostenible](#), el [Catàleg d'activitats sobre mobilitat sostenible per a centres educatius](#), l'experiència [Fem del camí escolar un museu](#), entre d'altres.

ESenRED – Escuelas Sostenibles en Red

Xarxa estatal de xarxes de programes de centres educatius cap a la sostenibilitat impulsades per administracions públiques. Una xarxa per integrar esforços, recursos i plans compartits que ajudin a consolidar projectes i intercanviar experiències, fomentant sinèrgies i portant a terme projectes en comú així com per a mantenir relacions amb altres xarxes nacionals i internacionals.

Fàbrica del Sol

Equipament municipal d'educació ambiental que integra una sèrie de serveis dirigits a la ciutadania en matèria d'energies renovables, medi ambient urbà i sostenibilitat. En destaquem la informació i els recursos disponibles al l'apartat '[mobilitat i espai públic](#)' de la seva pàgina web i també les [càpsules de sostenibilitat](#) relacionades amb la temàtica (ex.: [Compartir és moure's amb consciència](#), ...).

Projecte cooperant viari

Iniciativa que té com a objectiu integrar al mercat laboral joves amb discapacitat intel·lectual i millorar la seguretat viària i fomentar bones pràctiques de mobilitat. El projecte es desenvolupa en el marc d'un conveni entre la Fundació Catalana de Síndrome de Down, la Fundació Abertis i l'Ajuntament de Barcelona.

Ronda verda

Circuit senyalitzat per a bicicletes que travessa els grans sistemes naturals de la comarca del Barcelonès. Es tracta d'un itinerari circular que es configura en sis trams principals: Parc de Collserola, Parc Fluvial del Besòs, Parc de la Serralada de Marina, Front Marítim, Montjuïc i Llobregat.

Rutes ambientals i culturals per la ciutat

Des de l'equipament ambiental de La Fàbrica del Sol ofereixen una sèrie de rutes guiades pels [parcs i jardins](#) de la ciutat, per les [fontes i els espais d'aigua](#) i, pels [horts urbans](#). A l'espai '[Camina a la ciutat](#)' del web *Troba't B* de l'Ajuntament de Barcelona hi ha una gran varietat de propostes i activitats que tenen com a denominador comú, caminar. Al web de [Barcelona cultura](#) es pot trobar una àmplia oferta d'itineraris culturals, alguns dels quals tracten temàtiques ambientals.

Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura

Iniciativa internacional en què administracions, entitats i empreses organitzen durant una setmana, del 22 al 29 de setembre, tota una sèrie de propostes per a cercar noves formes de mobilitat, per a promoure l'ús del transport públic, per a estimular la pràctica de caminar o moure's en bicicleta, per a sensibilitzar a la ciutadania sobre els impactes ambientals del transport, etc.

T-12

La targeta T-12 contribueix a promoure l'hàbit d'utilitzar el transport públic ja que és un títol de transport per als nens i nenes de 4 a 13 anys que els permet fer gratuïtament un nombre il·limitat de viatges a la xarxa de transport públic del sistema tarifari integrat, dins la mateixa zona tarifària on resideixi el nen o la nena.

XESC

Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC), formada per la xarxa d'escoles verdes i xarxes locals que promouen programes d'educació per a la sostenibilitat adreçats als centres educatius de Catalunya. Es pot definir la XESC com una xarxa de xarxes de centres educatius que desenvolupen programes d'educació per a la sostenibilitat.

>> Altres adreces d'interès

[Amics de la bici](#)

Grup d'usuaris i usuàries per a la promoció de l'ús de la bicicleta.

[Associació per a la Promoció del Vehicle Elèctric](#)

Aquesta associació pretén promocionar, divulgar i fomentar la investigació i el desenvolupament del vehicle elèctric (vehicle d'emissió local zero).

[Barnatresc](#)

Organització que organitza caminades fent salut i redescobrint Barcelona.

Els materials i recursos seleccionats es troben al Servei de Documentació d'Educació Ambiental

Es poden consultar i/o demanar en préstec

sdea SERVEI DE DOCUMENTACIÓ
D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Nil Fabra, 20 baixos

Tel. 93 256 25 92

Correu electrònic: documentacioambiental@bcn.cat

www.bcn.cat/bcnsostenible

